

Torsdagen den 2 februari

Kl. 12.00–12.19
14.00–15.12

§ 1 Anmälan om subsidiaritetsprövning

Andre vice talmannen anmälde att utdrag ur prot. 2022/23:18 för tisdagen den 31 januari i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in från socialutskottet.

§ 2 Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Följande skrivelse hade kommit in:

Interpellation 2022/23:146

Till riksdagen

Interpellation 2022/23:146 Självbestämmande som grund för ändring av juridiskt kön
av Ulrika Westerlund (MP)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 14 februari 2023.

Skälet till dröjsmålet är att frågan kräver ytterligare utredning.

Stockholm den 31 januari 2023

Socialdepartementet

Acko Ankarberg Johansson (KD)

Enligt uppdrag

Andreas Krantz

Expeditionschef

§ 3 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Motion

2022/23:2315 till skatteutskottet

EU-dokument

COM(2022) 760 och COM(2022) 762 till finansutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 29 mars*.

§ 4 Svar på interpellation 2022/23:128 om ökad kunskap om rasism i vården och omsorgen

Anf. 1 Utbildningsminister MATS PERSSON (L):

Fru talman! Annika Hirvonen har frågat mig om jag kommer att verka för att införa utbildning om rasism som obligatoriskt moment på vård- och omsorgsutbildningarna. Hon har också frågat om jag kommer att verka för att öronmärka pengar för forskning om rasism i förlossningsvården i nästa forskningsproposition.

Jag vill inledningsvis understryka att regeringen tar frågan om rasism inom vården på allvar. Alla i Sverige ska kunna känna sig trygga med att offentliga verksamheter som till exempel hälso- och sjukvården har den kunskap som behövs för att kunna ge en högkvalitativ och likvärdig vård.

Vård- och omsorgsutbildningarna vid universitet och högskolor ska vila på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet. Detta utesluter såklart bedömningar som grundar sig på rasistiska föreställningar. Jag förutsätter att de högskolor som utbildar framtidens vårdpersonal har uppmärksammat de frågor som interpellanten nämner och säkerställer att deras utbildningar ger studenterna de verktyg som krävs för att alla ska få patient-säker vård med etiskt och professionellt bemötande i centrum. Detta ryms redan i dag i de examensbeskrivningar som berörs.

Frågan berör förstås inte bara dem som studerar. Den berör även dem som redan är verksamma i vården, och där har arbetsgivarna en viktig roll att spela. Regeringen fortsätter därför att ge stöd till Socialstyrelsens arbete med att ta fram, utveckla och sprida kunskapsstöd för att motverka förekomsten av rasism, främja allas lika rättigheter och möjligheter inom hälso- och sjukvården och bidra till en jämlik vård. Uppdraget är en av flera insatser inom ramen för den nationella planen mot rasism och liknande former av fientlighet och hatbrott och de åtgärdsprogram som kompletterar denna. En viktig del av arbetet handlar om att säkerställa att kunskap om rasism och liknande former av fientlighet tillgängliggörs och används av olika aktörer.

Interpellanten frågar även om jag kommer att verka för att öronmärka pengar för forskning om rasism i förlossningsvården i nästa forskningsproposition. Jag tycker att det ännu är för tidigt att uttala sig om innehållet i den kommande forskningspropositionen.

Avslutningsvis vill jag understryka att jag delar Annika Hirvönens uppfattning om att rasism är oacceptabel och inte ska förekomma någonsin i vårt samhälle – allra minst i hälso- och sjukvården, där patienter ska känna sig trygga.

Anf. 2 ANNIKA HIRVONEN (MP):

Fru talman! I en debattartikel i Expressen i höstas skriver 18 företrädare från vården och olika människorättsorganisationer om hur rasismen utsätter kvinnors och barns hälsa för risk i mödra- och förlossningsvården, hur föreställningar om skillnad på svart och vit hud leder till att olika smärtlindring ges till barn med olika hudfärg och hur undervärdering av symtom, fördröjd vård, nekande av nödvändig behandling och hårdhänt hantering liksom otrevligt bemötande påverkar patienter som rasifieras i vården.

I yttersta fall leder rasism i vården till att människors liv riskeras. Ett sådant fall är mannen som i stället för att få akut vård avfärdades med hänvisning till något som kallades kulturell svimning.

Det är uppenbart att det finns rasistiska föreställningar som påverkar den vård som människor får. Även om det borde vara självklart för var och en att hälso- och sjukvård enbart ska ges på vetenskaplig grund och inte alls påverkas av rasistiska föreställningar är det uppenbart att det ändå sker. Då har regeringen ett ansvar att agera.

Vi i Miljöpartiet fattade beslut om den nationella planen mot rasism och liknande former av fientlighet och hatbrott under vår tid i regeringen. Det är viktigt att det arbetet fortsätter, men det behövs också särskilda insatser till vården. Det behöver vara ett prioriterat område.

Kunskap och kompetens är centralt. Jag har i flera sammanhang lyft fram behovet av kunskap om rasismen i sig och så kallade jämlikhetsdata för att svart på vitt synliggöra skillnader i hur människor behandlas. Jag vill fråga utbildningsministern om han ser ett värde i att ta fram jämlikhetsdata för att på samma sätt som vi har jobbat systematiskt för jämställdhet mellan kvinnor och män baserat på könsuppdelade data kunna göra detsamma vad gäller rasism.

Jag tycker att det är bra att utbildningsministern tar tydlig ställning mot rasism, men jag är inte nöjd med att ministern utgår från att rasism är något som bemöts och inte förs vidare i utbildningarna. Det vi ser i vården är att det förekommer rasistiska föreställningar, och då menar jag att det inte räcker att utgå från att utbildningarna har hanterat detta tillräckligt väl. Jag tror tvärtom att det behövs tydligare insatser som också hanterar eventuella rasistiska föreställningar som studenter bär med sig när de kommer till sin utbildning, och jag är övertygad om att det också behövs insatser som fortbildar den personal som redan är verksam i dag. Jag undrar om Mats Persson är beredd att göra mer för att det ska bli verklighet.

Anf. 3 Utbildningsminister MATS PERSSON (L):

Fru talman! Jag vill börja med att säga att jag delar Annika Hirvonens engagemang i den här viktiga frågan. Att man bemöts med respekt i vården och att vi behandlar alla människor utifrån alla människors lika värde är naturligtvis en viktig utgångspunkt för all politik vi bedriver men också för allt offentligt utövande. Det ska gälla i skolans värld, inom hälso- och sjukvården och överallt. Det är viktigt.

Det är också viktigt att människor som har kommit till Sverige känner att samhällets hjältar – sjuksköterskor, läkare och undersköterskor – bemöter dem med respekt utifrån alla människors lika värde. Man kan inte överskatta hur viktigt det är för ett samhälle som håller ihop och för ett samhälle där människor känner att demokratin fungerar och att staten är den tillitsskapande aktör som vi alla vill att den ska vara.

Det finns få saker som är så viktiga i ett samhälle som tillit, och det finns få saker som är så viktiga för att skapa tillit som att medborgarna i mötet med staten och statens utövare – oavsett om det är med skolan, med sjukvården eller med polisen – känner att det finns likabehandling och att samhället inte är korrupt eller gör skillnad på människor.

Detta är väldigt viktigt, och med tanke på att det är så viktigt har politiken i bred politisk enighet bestämt att det ska vara tydligt i de utbildningar man går i Sverige när man går till ett professionsyrke i statens tjänst

eller i det offentligas tjänst. Man ska då få kunskap om rasism, om förekomsten av strukturer och normer och om vikten av likabehandling och av att stå upp för alla människors lika värde.

Detta finns därför med i examensbeskrivningarna för samtliga legitimationsyrken inom sjukvården. Det handlar om att studenter under utbildningen ska visa att de kan ta hänsyn till etiska aspekter och att de beaktar de mänskliga rättigheterna. Detta är väldigt viktigt. Just att detta finns med i examensbeskrivningarna är ett uttryck för att politiken brett i Sverige är överens om att detta är viktigt och att vi vill att det ska genomsyra våra utbildningar.

Hur fungerar det då? Det är svårt för oss i Sveriges riksdag att veta exakt hur det fungerar i utbildningarna. Vi har valt att låta vår expertmyndighet, Universitetskanslersämbetet, kartlägga 188 utbildningar med avseende på mänskliga rättigheter. Deras bedömning är att utbildningen och undervisningen om detta i stort fungerar väl.

Innebär detta att vi är immuna mot förekomst av diskriminering, dolda strukturer eller rasism i vården? Nej, det tror jag inte. Jag tror att vi, trots att utbildningarna fungerar, inte är immuna, utan detta kan förekomma, vilket naturligtvis är mycket allvarligt. Det betyder att vi hela tiden behöver se till att utbildningarna förbättras och att vi hela tiden för en bred och djup dialog om hur detta ska förbättras.

Fru talman! Allra sist vill jag tacka Annika Hirvonen för det engagemang som ledamoten har i denna fråga. Jag hoppas att vi tillsammans, i så bred politisk enighet som bara är möjligt, kan arbeta vidare med denna fråga. Frågor om mänskliga rättigheter och rasism är viktiga att prata om, och det är viktigt att vi gör något åt detta och gemensamt gör allt vi kan.

Anf. 4 ANNIKA HIRVONEN (MP):

Fru talman! Jag får tacka för svaren. Det är tydligt att Mats Persson erkänner att detta är ett angeläget problem. Det som inte är lika tydligt är om utbildningsministern kommer att vidta några ytterligare åtgärder eller om han anser att den kartläggning som gjorts visar att det i dag är tillräckligt bra på utbildningarna till hälso- och sjukvårdsyrken.

Sedan har vi den fråga som utbildningsministern själv var inne på, att det är svårt att veta hur det fungerar och hur det ser ut. Det finns många beskrivningar, anekdoter och enskilda fall av diskriminering som visar att det finns rasism inom hälso- och sjukvården. Det som saknas i Sverige är systematisk kunskap på strukturell nivå. Därför menar inte bara vi i Miljöpartiet utan också EU och FN att Sverige skulle behöva införa någon form av jämlikhetsdata, baserade på frivillighet, anonymitet och självidentifikation, som på ett strukturellt plan kan synliggöra hur rasismen ser ut.

Jag har själv, precis som Liberalerna som parti, arbetat med jämställdhetspolitik under lång tid och sett hur central den könsuppdelade statistiken har varit för att nå framgång – för att inte olika beskrivningar av bristande jämställdhet eller upplevelsen av att löner är ojämsställda etcetera ska kunna viftas bort. Har man svart på vitt hur det ser ut blir det lättare att nå enighet, i politiken och med myndigheter och chefer i hela det offentliga. Man har en gemensam problembild och kan agera utifrån den.

Därför vill jag fråga utbildningsministern om han kommer att ta initiativ för att det ska utvecklas jämlikhetsdata. Jag tänker att universiteten och högskolorna här skulle kunna spela en helt central roll för att ta fram

bra metoder. Eftersom jämlikhetsdata som synliggör rasism skulle behöva skilja sig från den könsuppdelade statistiken, som baserar sig på personnummerdata, krävs det att man noggrant överväger och väger in hur frivillighet, självidentifikation och anonymitet både kan säkerställas och påverkar jämlikhetsdata och resultat. Avser utbildningsministern att ta initiativ för att vi ska få jämlikhetsdata?

Prot. 2022/23:56

2 februari

Svar på interpellation

Anf. 5 Utbildningsminister MATS PERSSON (L):

Fru talman! Tack för inlägget, ledamoten Hirvonen! Jag tror att det är väldigt viktigt att vi fokuserar på hur innehållet i våra utbildningar, i detta fall i vårdsektorn, kan bli bättre och hur vi kan säkerställa att man hela tiden jobbar med att utveckla utbildningarna och se till att de blir bättre på att fånga upp frågor om mänskliga rättigheter.

Nu har statens expertmyndighet UKÄ gjort en granskning av väldigt många utbildningar och landat i att detta i huvudsak fungerar bra. Men som jag sa i mitt tidigare inlägg betyder inte detta att vi kan svära på att det inte förekommer diskriminering, rasism eller olikabehandling i vården. Det kan mycket väl förekomma, och det är det viktigt att vi har en medvetenhet om.

Jag tror också att det är viktigt att man hela tiden låter utbildningarna ute på lärosätena arbeta med dessa frågor, så att man hela tiden arbetar med att förbättra, förfina och utveckla utbildningarna för att komma ännu längre – att man inte agerar som om allt redan är löst och allt är perfekt. Det är det ju inte, utan det finns hela tiden saker att förbättra i detta.

Jag tycker att det ligger en väldig styrka i att det finns examensmål som tagits fram tillsammans med expertis, intresseorganisationer och andra myndigheter och att man har lyssnat på intresseorganisationer för att kunna fånga upp synpunkter och utveckla examensmålen så mycket som möjligt. Detta får sedan i nästa skede effekt på hur utbildningarna utformas.

Jag tycker alltså att det är viktigt att det finns en hög medvetenhet om detta ute på lärosätena. Från politikens sida är det viktigt att vi pekar på att vi har en hög förväntan på detta område. Det ska inte förekomma rasism eller diskriminering i vården, och en viktig del för att lyckas med detta är att våra utbildningar fungerar och tar upp denna typ av frågeställningar och ger våra sjuksköterskor, läkare och psykologer rätt verktyg. I och med att detta är legitimationsyrken finns det en möjlighet att koppla examensmålen till legitimationen. Man blir inte sjuksköterska om man inte har gått en sådan här utbildning; det finns ingen möjlighet att runda detta. Det tycker jag är en väldig styrka.

Men, som sagt, det är också viktigt att man hela tiden förbättrar och förfinar detta, och jag ser framför mig att det kommer att ske ute på lärosätena. Vi följer detta väldigt noga.

Anf. 6 ANNIKA HIRVONEN (MP):

Fru talman! Det är oacceptabelt att människor i svensk hälso- och sjukvård behandlas olika baserat på hudfärg. Det är oacceptabelt att människor dör till följd av rasistiska föreställningar hos vårdpersonal. Det är en helt central uppgift för samhället att se till att den strukturella rasismen synliggörs och åtgärdas.

Jag är väldigt glad att regeringen kommer att arbeta vidare med den nationella plan mot rasism och liknande former av fientlighet och hatbrott

Prot. 2022/23:56
2 februari

Svar på interpellation

som vi i Miljöpartiet sjösatte under vår tid i regeringen. Jag förväntar mig att det kommer fler åtgärder – att rasism i samhället synliggörs genom insatser som jämlikhetsdata och forskningsatsningar och att vi både fortbildar befintlig personal och säkerställer att de som ska jobba i hälso- och sjukvården i framtiden har kunskap om hur rasistiska föreställningar påverkar vilken vård människor får.

Detta är en livsviktig fråga. Det är en fråga om mänskliga rättigheter och om tillgång till jämlik vård.

Anf. 7 Utbildningsminister MATS PERSSON (L):

Fru talman och Annika Hirvonen! Jag hoppas att vi tillsammans i riksdagen kan arbeta djupare och i konstruktiv anda för att förbättra dessa områden. Det är viktigt att människor känner tillit i mötet med vården, att det inte finns rasism eller diskriminering och att det råder likabehandling. Jag är övertygad om att det finns mer att göra på detta område för att nå hela vägen fram, och jag ser fram emot att i konstruktiv anda tillsammans med andra partier här i riksdagen ta dessa frågor vidare och framåt.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 12.19 på förslag av andre vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 14.00, då frågestunden skulle börja.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 14.00.

Frågestund

§ 5 Frågestund

Anf. 8 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Jag vill hälsa statsråden välkomna. Frågor besvaras i dag av utrikesminister Tobias Billström, statsrådet Acko Ankarberg Johansson, statsrådet Camilla Waltersson Grönvall och statsrådet Carl-Oskar Bohlin.

En fråga ska vara av övergripande och allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänsteutövning. Utrikesminister Tobias Billström besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde.

Sveriges Natoansökan

Anf. 9 MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Min fråga går till utrikesministern.

Det kan inte ha undgått någon att Natoprocessen verkar vara i djup kris. Detta förvärrades ytterligare när justitieuskottets ordförande Richard Jomshof från Sverigedemokraterna tyckte att man gott kunde bränna hund-

ra koraner till – ett famöst uttalande bara häromdagen, djupt omdömeslöst inte minst i rådande läge. Det har trappat upp denna konflikt ytterligare. Allvarligast är naturligtvis att det ser väldigt mörkt ut när det gäller att få en ratificering på plats under våren.

Min uppfattning är att ansvaret för att försöka ta sig an situationen är regeringens. Min fråga till utrikesministern är vilken plan regeringen nu har för att försöka föra den här processen framåt.

Anf. 10 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Herr talman! Vi har noterat att Turkiet nu har skjutit på det trilaterala möte som skulle ha hållits mellan Sverige, Finland och Turkiet på obestämd tid. Det fanns ingen exakt tidpunkt satt för mötet, men ambitionen hade varit att hålla det i Bryssel i februari.

Regeringens fokus och vägen framåt mot Natomedlemskap ligger alltså jämt i att implementera memorandumet och de åtaganden som vi har gjort inom ramen för detta samt se till att det som vi har överenskommit mellan Sverige, Finland och Turkiet blir verklighet. Givet säkerhetsläget är det naturligtvis viktigt att vi skyndsamt blir medlemmar i Nato.

Anf. 11 MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Problemet är ju att Erdoğan nu verkar ha höjt budet ytterligare. Han har fått en ny ursäkt för att säga nej och dessutom en möjlighet att driva detta väldigt aktivt i sin egen valrörelse.

Det är regeringen som styr riket. Det är regeringen som har ansvaret. Det är regeringen som har tagit Sverigedemokraterna i båten – samma sverigedemokrater som nu bidrar till att trissa upp konflikten och som försvårar situationen kraftigt.

Vi socialdemokrater är alltid beredda att samarbeta med regeringen i konstruktiv anda för att få denna fråga i hamn. Det blir dock svårt när ert eget regeringsunderlag medverkar till att sabotera processen.

Min fråga är då: Hur kommer regeringen att hantera detta för att se till att den här situationen inte uppstår igen?

Anf. 12 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Herr talman! Ja, det är regeringen som styr riket. Regeringen arbetar med det memorandum som den tidigare regeringen, där Morgan Johansson ingick, undertecknade i Madrid i samband med Natotoppmötet förra året. Det är den vägkarta vi följer, och det är det som kommer att ta oss in i Nato. När alla villkoren är uppfyllda kommer det turkiska parlamentet att ratificera Sveriges och Finlands Natoansökan. Det är vår uppfattning.

Yttrandefriheten och det utrikespolitiska läget

Anf. 13 MARKUS WIECHEL (SD):

Herr talman! Att samhällsdebatten rymmer olika åsikter är egentligen inte något konstigt. Det är en självklarhet om man lever i en demokrati. I en välfungerande demokrati är det en fundamental rättighet att ifrågasätta, kritisera, håna eller för den delen provocera makten. Kritiken kan rikta sig mot politiker, organisationer, institutioner eller till och med re-

ligioner. Man kan naturligtvis ha starka synpunkter på hur en individ väljer att rikta sin kritik, men friheten finns där.

Jag skulle därför vilja höra om utrikesministern eller regeringen avser att ta några särskilda initiativ för att redogöra för svensk yttrandefrihetslagstiftning, inte minst i den utrikespolitiska dimensionen och i relation till att samtidigt kyla ned det spända säkerhetspolitiska läget.

Anf. 14 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Herr talman! Låt mig inleda med att vara mycket tydlig, apropå frågeställarens fråga: Självklart står regeringen upp för yttrandefriheten. Men det måste gå att ha två tankar i huvudet samtidigt. Vi kan stå upp för yttrandefriheten *och* kritisera det faktum att det bränns heliga skrifter i syfte att provocera och splittra. Att påpeka detta är knappast att krypa för Turkiet; det handlar om att konstatera uppenbara fakta.

Det är viktigt att kyla ned läget, precis som frågeställaren tar upp. Vi ska komma ihåg att Sverige just nu befinner sig i det mest osäkra säkerhetspolitiska läget sedan andra världskriget. Att då genomföra den här typen av aktioner förbättrar inte direkt läget, och det är självklart att man som regering bör vara transparent med att man har den åsikten.

Anf. 15 MARKUS WIECHEL (SD):

Herr talman! Tack för svaret, utrikesministern! Jag tycker att det är positivt att utrikesministern har varit tydlig i dessa frågor, inte minst det senaste dygnet, och delar naturligtvis synen på den här typen av provokationer i denna tid.

På senare tid har vi dock hört hur olika debattörer rent av har ifrågasatt friheten att yttra sig, en grundläggande rättighet som vi har i Sverige, bland annat från politiskt håll. Hur ser utrikesministern på detta?

Anf. 16 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Herr talman! Jag tackar så mycket för frågan.

Som jag sa tidigare är yttrandefriheten en omistlig del av det svenska statsskicket. Det är en del av våra grundlagar vi pratar om.

När det gäller synpunkten om religion, som ibland har framförts i diskussionen, är inte det en del av den överenskommelse vi har mellan Sverige, Finland och Turkiet. Med det sagt har jag förståelse för att man från turkisk sida har varit upprörd över detta som förvisso var lagligt men för den skull inte respektfullt.

Vad som nu behövs är att situationen kyls ned på alla sidor.

Terrorstämpling av Irans revolutionsgarde

Anf. 17 HÅKAN SVENNELING (V):

Herr talman! I Iran protesterar folket mot en brutal och repressiv regim. Häromdagen dömdes ett par till tio års fängelse för att ha dansat offentligt utan att kvinnan hade hijab på sig.

Vi är många som vill öka pressen på den iranska regimen. Dagligen får jag mejl och meddelanden från personer som vill att vi ska terrorstämpla den brutalaste av regimen grupper, revolutionsgardet IRGC. Det tycker oppositionen här i Sverige, och det tycker Europaparlamentet. Vi hör ock-

så fler och fler borgerliga ledamöter säga detta i riksdagen, dock utan att stå upp mot sin regering. Utrikesminister Tobias Billström säger nämligen nej.

Enligt iranska – notera det – medieuppgifter ska utrikesministern i ett telefonsamtal den 20 januari ha lovat sin iranske motpart att revolutionsgardet inte ska terrorstämplas, att det skulle vara irrationellt. Jag undrar helt enkelt om det är sant.

Anf. 18 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Herr talman! Jag fick denna fråga under utfrågningen inför Europaparlamentets utrikesutskott, och jag kan säga precis samma sak här som jag sa då: Det är ett felaktigt påstående från Irans utrikesminister om vad jag har sagt till honom.

Tvärtom fortsätter diskussionerna inom EU om hur vi kan hålla trycket uppe mot Iran. Irans revolutionsgarde som entitet är redan föremål för EU-sanktioner med anledning av dess roll i spridningen av massföroreningssvapen. Och många befälhavare och enheter inom revolutionsgardet är redan listade under den så kallade MR-sanktionsregimen. Det är det sanktionsregelverk som har bedömts vara mest ändamålsenligt för att komma till rätta med just de allvarliga kränkningarna av mänskliga rättigheter i Iran och de individer och enheter som har varit särskilt inblandade i dessa, inklusive IRGC-befäl och IRGC-förband.

Listningar under terroristsanktioner kräver också, som jag redogjorde för i Europaparlamentet och redogör för här i kammaren i dag, att särskilda kriterier är uppfyllda. IRGC kan alltså inte listas under terroristsanktioner enbart för de MR-kränkningar som pågår i Iran. Det behöver också finnas kopplingar till terrorism. Det är detta som gör frågan lite pedagogiskt svår.

Anf. 19 HÅKAN SVENNELING (V):

Herr talman! Kopplingar till IRGC finns i många riktningar. En sådan riktning är till Ryssland och det fruktansvärda krig som Ryssland för i Ukraina.

Jag tycker att det finns gott om bromsklossar i det här. En av dem heter utrikesminister Tobias Billström. I stället för att agera ägnar han sin tid åt att krypa för despoter. Det tog mer än tre månader innan han kallade upp Irans ambassadör efter att protesterna startade och efter mordet på Jina Mahsa Amini.

Herr talman! Det är dags att upprepa slagorden från Iran: Kvinna! Liv! Frihet!

Anf. 20 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Herr talman! När Iran fördes upp som dagordningspunkt på utrikesministerrådet under hösten var det första gången på två år som den över huvud taget sattes upp på listan. Det skedde efter att den svenska regeringen specifikt hade begärt det. Påståendet att vi inte skulle göra någonting eller inte vara aktiva är alltså felaktigt. Vi fördömer tvärtom i ord och gärning de fruktansvärda övergrepp som har begåtts i Iran de gångna månaderna. Och vi kommer att fortsätta göra det, oupphörligt.

(Applåder)

Anf. 21 MALIN BJÖRK (C):

Herr talman! Min fråga går till socialtjänstministern.

En 15-åring blev skjuten till döds här i Stockholm i helgen. En 17-åring åtalas nu för mord på ett gym här i stan. Flera omyndiga personer är häktade för grova brott runt om i landet. Den grova brottsligheten kryper allt längre ned i åldrarna, vad gäller både offer och förövare. Det är ett misslyckande att vuxenvärlden inte kan skydda våra barn från att utnyttjas och dras in i våldsspiraler som kan sluta i ond, bråd död.

I Bris rapport *Barns rättigheter i skottlinjen* framhålls att det förebyggande arbetet är helt avgörande och att tidigare insatser bör prioriteras för att barn inte ska hamna i kriminalitet. Samtidigt kan vi vänta oss att många kommuner framöver kommer att ha ett tufft ekonomiskt läge.

Hur stora ekonomiska satsningar kan vi vänta oss från regeringen på statsrådets ansvarsområde framöver? Och när kommer de? Det brådskar att fånga upp de här unga om vi ska stoppa våldsvågen.

Anf. 22 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Herr talman! Stort tack för en mycket angelägen fråga, Malin Björk!

Inga barn föds kriminella. Alla barn har rätt att växa upp i en trygg och säker miljö där man kan få en framtid och kan göra allt det bästa av sitt liv. Vi vet att så tyvärr inte är fallet just nu. Därför innehåller Tidöavtalet inte mindre än 22 punkter om det brottsförebyggande arbetet. I dag pågår arbete med en rad av de olika punkterna på Regeringskansliet.

När det gäller budgetsatsningar läggs redan under 2023 ungefär 1,2 miljarder på brottsförebyggande insatser på olika sätt. Jag vill passa på att särskilt lyfta fram det som enligt forskning är något av det absolut viktigaste: föräldraskapsstöd.

Anf. 23 MALIN BJÖRK (C):

Herr talman! Tack för svaret, statsrådet!

Regeringen vill lätta på sekretessen mellan polis, socialtjänst och skola. Det tycker även vi i Centerpartiet är bra. Samarbetet mellan de myndigheterna måste bli bättre och smidigare.

Men i Brisrapporten, där barn intervjuas, uttrycker vissa barn oro för att berätta för någon vuxen, eftersom informationen skulle kunna spridas vidare. Hur vill statsrådet säkerställa att barns förtroende för trygga vuxna inte minskar om man lättar på sekretessen?

Anf. 24 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Herr talman! Jag tackar för ännu en viktig och angelägen fråga.

I den lagstiftning som nu förbereds, inte minst på Justitiedepartementet men i ett intimt och nära samarbete med Socialdepartementet, är det oerhört viktigt att de aspekter som ledamoten tar upp verkligen inkluderas. Det är något som nu vägs in i den lagstiftning som kommer att presenteras.

En annan viktig del som jag vill lyfta fram är att också barn finns med i själva utredningen, så att deras åsikter tas med där. Det kommer att beaktas.

Anf. 25 ANNIKA HIRVONEN (MP):

Herr talman! Drygt ett år efter talibanernas maktövertagande i Afghanistan är det tydligt att alla ord om mänskliga rättigheter var totalt tomma.

I dag tvingas flickor och kvinnor att bära burka eller heltäckande hijab utanför hemmets väggar. Kvinnor får inte arbeta. Flickor får inte utbildning. Från sjätte klass skickas man hem. Konsekvenserna blir fler barn-äktenskap. Vi ser också att mammor tvingas sälja sina döttrar för att ha råd med mat och mediciner till sina övriga barn.

Fattigdom, hungersnöd och övervåld ökar. Trots det väljer regeringen att sänka biståndet till Afghanistan. Vad kommer regeringen att göra för att flickor och kvinnor i Afghanistan ska ha tillgång till mänskliga rättigheter?

Anf. 26 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Herr talman! Utvecklingen i Afghanistan är förfärlig. Sedan ett och ett halvt år har vi sett en medveten strategi från talibanerna att utesluta kvinnor från samhället. Det har nu kulminerat i precis de här dekreten, som förbjuder kvinnor att studera vid universiteten och förbjuder kvinnliga afghanska hjälparbetare. Parallellen till talibanregimen på 1990-talet är tydlig.

Dekreten är självklart ett brott mot mänskliga rättigheter och de humanitära principerna. Sverige har fördömt talibanernas förbud. Vi stöder till fullo alla uttalanden som i januari har gjorts av USA, Storbritannien, EU och andra likasinnade länder. Vi har självklart också en dialog om hur man kan påverka talibanerna.

Vi arbetar också för en tydlig enighet inom EU och det internationella samfundet i övrigt. Vid Europeiska rådets utrikesrådsmöte den 20 februari kommer vi att diskutera utvecklingen ingående.

Anf. 27 ANNIKA HIRVONEN (MP):

Herr talman! Det är viktigt att regeringen fortsätter att agera mot talibanregimen samtidigt som vi stöder befolkningen, som befinner sig i ett humanitärt allvarligt läge.

Under lång tid fortsatte Sverige, trots talibanernas maktövertagande, att utvisa kvinnor till Afghanistan. Det har tack och lov upphört. Men jag får rapporter om att ateister, kristna konvertiter och hbtqi-personer som flytt talibanerna fortfarande utvisas tillbaka.

Vad kommer regeringen att göra för att stoppa det?

Anf. 28 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Herr talman! Till att börja med skär vi inte ned på det humanitära biståndet, utan vi väljer att utöka den delen. Vi ser också att flera civilsamhällesorganisationer gör stora insatser för att motverka grundorsakerna och för att genom till exempel katastrofhjälp hjälpa människor med de mest akuta behoven men också genom stöd till de organisationer som verkar på plats.

Jag vill även påpeka att Sverige använder ett rättssäkert system för att pröva asylansökningar. Det garanterar att ingen avvisas om man uppfyller kriterierna i vår lagstiftning.

EU-sanktioner mot Ryssland

Anf. 29 GUSTAF GÖTHBERG (M):

Herr talman! Min fråga riktas till utrikesminister Tobias Billström.

Sedan det ryska olagliga och orättfärdiga invasionskriget mot Ukraina inleddes för i denna månad ett år sedan har den samlade uppslutningen bakom Ukraina varit omfattande från såväl EU som Sverige och våra allierade. Regeringens arbete med att förse Ukraina med ekonomiskt, politiskt och militärt stöd har gett resultat.

Det nionde sanktionspaketet från EU, som beslutades den 16 december 2022, är också mycket omfattande. Nu är 1 386 individer och 171 organisationer uppsatta på den samlade sanktionslistan.

Min fråga gäller det fortsatta arbetet med sanktionerna. Vilka åtgärder kommer utrikesministern att vidta i den vidare EU-kretsen under vårt ordförandeskap för att fortsätta ha hårt tryck mot individer och organisationer som möjliggör för det djupt avskyvärda och olagliga krig som Ryssland för mot Ukraina?

Anf. 30 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Herr talman! Det är självklart att den ryska aggressionen mot Ukraina måste bemötas på alla plan och att det riktas sanktioner mot de personer, individer och entiteter som är ansvariga för krigföringen i Ryssland. Det är naturligtvis nödvändigt. Därför kommer Sverige under ordförandeskapet att verka för ett nytt sanktionspaket, och vi tycker att det är viktigt att det också slår på ett sådant sätt att man täpper till de hål som finns i den nuvarande sanktionsregimen och omöjliggör för ryssarna att runda den, till exempel i form av import av olika förnödenheter som gynnar krigföringen.

Vi kommer också att gå vidare för att samla ytterligare stöd för en total allians när det gäller södra delen av jordklotet, där många stater påverkas av rysk propaganda. Det är en viktig del i att upprätthålla trycket mot Ryssland och täppa till hålen i sanktionerna.

Anf. 31 GUSTAF GÖTHBERG (M):

Herr talman! Tack för svaret och för det arbete som utträttats i EU-kretsen, utrikesministern!

Det är uppenbart att det samlade svaret från Sverige, EU och våra allierade har varit lyckosamt och kanske mer resultatorienterat än vad många väntade sig när det ryska kriget i Ukraina började. Men i Rysslands och även vår egen närhet finns ett annat land, Belarus, där vi vet att regimen har möjliggjort för Ryssland att fortsätta operera i Ukraina.

Min fråga till utrikesministern är hur han ser på möjligheterna att framöver involvera Belarus i arbetet med att få på plats fler sanktioner kopplade till det säkerhetspolitiska läget i vår omvärld.

Anf. 32 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Herr talman! Det är naturligtvis viktigt att fortsätta arbeta med sanktionsregimer, och jag utesluter inte att vi kommer att behöva diskutera Belarus också i det här avseendet. Hittills har EU infört nio sanktionspaket, och det är vår förhoppning att man ska kunna fortsätta arbeta med detta fram mot den 24 februari som är årsdagen av Rysslands invasion av Ukraina.

Arbetet inom EU pågår kontinuerligt med att utforska hur ytterligare sanktionsåtgärder kan utformas.

EU och terrorstämpling av Irans revolutionsgarde

Anf. 33 MAGNUS BERNTSSON (KD):

Herr talman! De iranska folken förföljs i dag av sin egen regering. Det revolutionära gardet är regimens förlängda arm, och de arresterar, torterar och förtrycker iranska demonstranter – inte minst kvinnor – som vågar motsätta sig regimens extrema och totalitära tolkning och tillämpning av sharialagar och islam, bland annat genom att kvinnor tvingas täcka hår och ansikte.

Samtidigt som det revolutionära gardet förtrycker den iranska befolkningen sponsrar och stöder de islamistiska terrorgrupper i Jemen, Syrien och Libanon. De liknar terrorgrupper som al-Qaida och Isis. Den stora skillnaden här är att det finns en statlig koppling. Många länder, bland annat USA, har därför redan i dag terrorstämplat IRGC, och Europaparlamentet röstade nyligen för en sådan resolution.

Min fråga till utrikesministern är därför om regeringen har för avsikt att samla stöd i EU-kretsen för att terrorstämpla det revolutionära gardet.

Anf. 34 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Herr talman! Regeringen ser naturligtvis med största allvar på utvecklingen i Iran, och vi har uttryckt vårt starka stöd till de iranier – inte minst kvinnor och flickor – som fredligt demonstrerat för sina mänskliga rättigheter i Iran.

Sverige har både enskilt och gemensamt med övriga EU kraftfullt fördömt övervåldet som iranska myndigheter har använt mot demonstranter och likaså utdömandet och verkställandet av dödsstraff i samband med protesterna. Sverige och EU har under de senaste månaderna vidtagit en rad åtgärder mot Iran med anledning av den här allvarliga situationen, inklusive utökade sanktionslistningar. Ytterligare listningar kan bli aktuella, och vi fortsätter naturligtvis att verka för största möjliga internationella tryck på Iran – bilateralt som landet Sverige men också som ordförandeland i EU.

Anf. 35 MAGNUS BERNTSSON (KD):

Herr talman! Tack, utrikesministern, för svaret! Vi kristdemokrater tackar alldeles särskilt för det och kommer att följa frågan mycket nära.

Jag vill också ställa en fråga angående att regimen i Iran har velat utveckla kärnvapen. Det är ett hot mot resten av världen, inte minst staten Israel. Vi i västvärlden har trott att det har gått att styra kärnenergiprogrammet till att bli civilt, i utbyte mot sanktionslätnader. I formell mening

leder EU det arbetet, som ligger på is just nu. Är det inte dags att även formellt avsluta det?

Anf. 36 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Herr talman! Europa har ett säkerhetspolitiskt intresse av att avvärja en kärnvapenkapprustning i Mellanöstern. Hittills har JCPOA, som är den förkortning som används om det här, varit enda verktyget för att försöka säkerställa detta. Både Sverige och EU anser fortfarande att det bästa och långsiktigt mest hållbara sättet att lösa den här frågan är genom förhandling. Det är också svårt att se vad ett bättre alternativ till JCPOA skulle vara, även om det vore realistiskt genomförbart med någonting sådant.

Upprustningen av det civila försvaret

Anf. 37 MARTIN MELIN (L):

Herr talman! Jag har en fråga till minister Bohlin. Läget i Europa i dag är minst sagt stökigt och oroligt. Vi läser och hör mycket om de väpnade styrkorna i Sverige och hur de rustas. Min fråga till ministern är hur civilförsvarets upprustning ser ut och hur regeringen tänker att det ska fortsätta rustas upp i framtiden.

Anf. 38 Statsrådet CARL-OSKAR BOHLIN (M):

Herr talman! Tack, Martin Melin, för en mycket angelägen frågeställning!

Det är precis så som Martin Melin antyder, nämligen att för att Sverige ska ha ett motståndskraftigt samhälle och för att förmågan i vårt totalförsvaret ska vara hög krävs också kraftiga satsningar på det civila försvaret. Det utgör en mycket grundläggande del av vår motståndskraft, särskilt i en tid då vi i motsats till i kalla krigets miljö har en krigsorganisation i Försvarsmakten som är väsentligt mindre. Det innebär att det finns många nya uppgifter som ankommer på det civila samhället att lösa.

Regeringen går i den innevarande budgeten för 2023 fram med en satsning på nästan 1 miljard mer än den bana som anslogs i försvarsbeslutet 2020. Men behoven är stora, och vi kommer att fortsätta det här arbetet.

Anf. 39 MARTIN MELIN (L):

Herr talman! Det är glädjande att höra att det finns en regering som tar civilförsvaret på allvar. Precis som ministern säger har det en betydande, viktig funktion – inte minst om det skulle bli ett worst case scenario.

Anf. 40 Statsrådet CARL-OSKAR BOHLIN (M):

Herr talman! Låt mig betona att den dimensionerande uppgift som vi nu menar att det civila försvaret har är väsensskild från den krisberedskap och krishantering man ägnat sig åt under de senaste 20–25 åren. Kriget, eller det väpnade angreppet, som dimensionerande uppgift ställer helt andra anspråk på hela samhället och det civila försvaret, och då framför allt att kunna hjälpa Försvarsmakten att lösa sina uppgifter i en sådan händelse.

Anf. 41 ANNA VIKSTRÖM (S):

Herr talman! Min fråga går till statsrådet Acko Ankarberg Johansson.

I måndags kunde vi ta del av Läkarförbundets nyhet att två av tio läkare inte hinner med det direkta patientarbetet inom ramen för sin normala arbetstid. Ivos granskning av sjukhusvården publicerades också nyss och visar på stora brister. Enligt Vårdförbundet lämnar fler sjuksköterskor yrket nu. De vill inte jobba i en arbetsmiljö där det sker allt fler vårdskador eller där de själva riskerar att bli sjuka.

Svensk sjukvård är konstant underbemannad, och arbetsförhållandena är under all kritik. Det drabbar patienterna, och det drabbar patientsäkerheten. Situationen är allvarlig.

Den socialdemokratiska regeringen tillsatte det nationella vårdkompetensrådet vid Socialstyrelsen. Regeringen har nyligen gett rådet ett nytt uppdrag. Min fråga är hur regeringen tänker att rådet ska få tydligare möjligheter att styra utvecklingen. Tänker sig statsrådet lagändringar?

Anf. 42 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Herr talman! Jag tackar ledamoten för en väldigt viktig fråga.

När vi normalt sett pratar sjukvård i riksdagen brukar vi börja med att berätta att svensk sjukvård står stark. Vi ligger högt i alla resultatmätningar. Samtidigt har vi problem. Men just nu är vi i en situation där jag mest behöver fokusera på alla de utmaningar och problem som vi har i svensk sjukvård.

Jag vet att vi fortfarande är jätteduktiga, men vi behöver lägga allt fokus på den mycket svåra situation som varje medarbetare och varje patient står i. Det krävs konkreta åtgärder i närtid för att medarbetare ska känna att någonting händer nu. Deras tillit till sina arbetsgivare har naggats i kanten – inte en eller två gånger utan under ganska lång tid. De måste väldigt snart därför se att det sker en förändring.

Nationella vårdkompetensrådet ska återkomma med konkreta förslag som leder till reella förändringar. Vad de kommer med återkommer vi gärna om. Jag tvekar dock inte inför lagändringar om det krävs.

Återinrättande av beredskapspolisen

Anf. 43 SARA-LENA BJÄLKÖ (SD):

Herr talman! Beredskapspolisen var tidigare en civilförsvarsresurs som delades mellan Rikspolisstyrelsen och MSB. Organisationens vara eller icke vara har diskuterats i olika utredningar, men mot bakgrund av den lägesbild vi har med dels Ryssland, dels det pågående gängkriget bör vi kunna dra slutsatsen att polisen behöver en förstärkningsresurs i både fredstid och krigstid. Polismyndigheten, som är en civilförsvarsresurs, är redan i dag ytterst ansträngd, och jag kan tänka mig att trycket kommer att öka avsevärt i krigstid.

Den 4 maj 2022 riktade justitieutskottet och bland annat Moderaterna och Sverigedemokraterna ett tillkännagivande till regeringen om ett återinrättande av beredskapspolisen. Kommer statsrådet Bohlin att verka för

att regeringen överlämnar ett förslag om ett återinrättande av beredskaps-
polisen?

Anf. 44 Statsrådet CARL-OSKAR BOHLIN (M):

Herr talman! Jag tackar så mycket för frågan. Den sorterar dock inte under mitt beredningsområde, utan den ligger under statsrådet Strömmer. Frågan bereds inom Regeringskansliet, och vi kommer att återkomma om detta längre fram.

Turkiet och definitionen av demokrati

Anf. 45 JACOB RISBERG (MP):

Herr talman! Min fråga går till utrikesministern.

Turkiet har under många år glidit allt längre ned i rankingarna över demokrati och frihet. I V-Dems demokratirapport för 2022 ligger Turkiet bland den minst demokratiska femtedelen av världens länder tillsammans med stater som Ryssland, Qatar och Myanmar, och utvecklingen är fortsatt negativ.

Vi oroas över den demokratiska tillbakagång som man kan se i dag. Journalister och oppositionella har fängslats. Fria medier kontrolleras och stängs ned. Civila har attackerats inom landet men även i andra länder. Det här är oroande trender som måste brytas. Samtidigt har utrikesministern vid ett flertal tillfällen upprepat att Turkiet är en demokrati och att man har fria val.

Herr talman! Min fråga till utrikesministern gäller därför hur han definierar demokrati och hur valen kan betecknas som fria om tusentals oppositionella har fängslats och fria medier har stängts ned.

Anf. 46 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Herr talman! Turkiet är en demokrati, om än med utmaningar. De har allmänna val, och de har en opposition. Men regeringen följer naturligtvis också utvecklingen i Turkiet när det gäller respekten för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer.

Turkiet är ett land med folkstyrelse och allmänna val. Det finns flera partier som man kan rösta på i demokratisk ordning. Demokrati kan som bekant mätas på olika sätt, både vad gäller metod och mål. Man kan också se hur graden av demokrati varierar utifrån skilda mätbara faktorer.

Våra beskickningar i Ankara och Istanbul har naturligtvis ett brett spektrum av direktkontakter med turkiska företrädare, aktörer från civilsamhället och MR-försvarare. Detta är viktigt att understryka. Det finns ingen anledning att darra på manschetten när det gäller att säga att Turkiet är en demokrati som har problem, men samtidigt måste vi också erkänna att det stora intresse som just nu finns för valet i Turkiet väl mer än något understryker att demokratiska principer faktiskt råder även där.

Ambulanshelikoptrar

Anf. 47 CRISTER CARLSSON (M):

Herr talman! Min fråga går till sjukvårdsminister Acko Ankarberg Johansson, och det är kanske en lite mer specifik fråga.

Sverige är ett stort och glest befolkat land. Därför är infrastrukturen viktig i inte minst vården och akutvården. Jag tänker mest på ambulanshelikoptrar och transporten av kritiskt sjuka och skadade personer.

I Sverige har vi ett tiotal ambulanshelikoptrar spridda över landet. De är organiserade på lite olika sätt, exempelvis via kommunförbund, men har ingen direkt central styrning. I Norge är de däremot mer statligt finansierade och centralt styrda.

Frågan har stötts och blötts i Sverige genom tiderna. Hur går statsrådets tankar i denna fråga?

Anf. 48 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Herr talman! Jag tackar ledamoten för frågan.

Som ni förstår kommer regeringen att ta med den här frågan när vi utreder huvudmannaskapet för hela hälso- och sjukvården. Det här kan vara det man kallar en lågt hängande frukt. Här passar det. Det är mer ändamålsenligt att staten tar ett större ansvar. Just nu ger vi dock ett särskilt stöd till ambulanssjukvården för att stötta upp den i hela landet och där det finns utmaningar och problem.

Jag tror att det är som ledamoten säger: Varje fråga behöver bedömas för sig. Hur ska vi styra så att det blir mest ändamålsenligt? I en del frågor är det mer ändamålsenligt att göra det hela nationellt. I andra saker behöver man ett större utrymme för att besluta om dem lokalt och få välja formerna för dem.

Att få en fungerande ambulanssjukvård med helikopter eller annat är kanske något som bättre löses nationellt. Frågan kommer att prövas framöver i kommande utredningar.

Bemanningen i vården

Anf. 49 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD):

Herr talman! Min fråga går till sjukvårdsminister Acko Ankarberg Johansson.

Statsrådet har tidigare under frågestunden varit inne på den svåra situation som både patienter och personal har inom förlossningsvården och inom hälso- och sjukvården i allmänhet. Många enheter i vårt land brottas med svåra bemanningsproblem i hälso- och sjukvården och inte minst inom förlossningsvården. Samtidigt har ett stort antal utbildade barnmorskor valt att lämna sina arbeten på grund av den stora arbetsbelastningen.

Hur kommer regeringen att agera för att få ordning på hälso- och sjukvårdens och särskilt förlossningsvårdens bemanningsproblem?

Anf. 50 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Herr talman! Jag tackar ledamoten för frågan, som i grunden är precis densamma som den Anna Vikström ställde.

Vi har kompetensbrist och behöver fler medarbetare som orkar stanna kvar i yrket och som också har möjlighet att gå upp i heltid. Det finns så många medarbetare inom hälso- och sjukvården som har tvingats gå ned i tjänst, inte för att de vill det av privata eller personliga skäl – det har man alla möjligheter att göra – utan för att jobbet är för tungt. Det här är alltså

en arbetsgivarfråga och en fråga om kompetensbrist som måste mötas från regionalt håll, och där ska även staten finnas för att ge stöd.

Låt oss ta förlossningsvården som exempel. Om alla de barmorskor som i dag jobbar deltid haft möjlighet att gå upp i heltid skulle det motsvara 790 fler heltidstjänster. Det är alldeles fantastiskt.

En sådan förändring kan man åstadkomma väldigt snabbt om man som arbetsgivare har möjlighet att gå in med åtgärder som skapar tillit och som gör att personal orkar arbeta heltid. Kanske återvänder dessutom några. Vi tror därför att regionerna behöver långsiktiga villkor så att de kan göra nödvändiga förändringar.

De israeliska bosättningarna

Anf. 51 JOHAN BÜSER (S):

Herr talman! Min fråga går till utrikesminister Tobias Billström.

Det senaste året blev det mest våldsamma i Palestina på mycket länge. Bara den senaste veckan har våldet eskalerat i regionen. Nu har samtidigt den mest högerextrema regering som vi sett i Israel tillträtt. Den har gjort klart att bosättningarna, i strid med internationell rätt, kommer att fortsätta med full kraft. USA:s utrikesminister Antony Blinken fördömer våldet. Han pekar på att Israel har ett särskilt ansvar som den starkare parten i konflikten. Han menar att de israeliska bosättningarna dessutom utgör ett stort hot mot freden.

Det besked som vi har fått hittills gällande Palestina från regeringen är att biståndet ska skäras ned med nära hälften. Men när det gäller kränkningar av mänskliga rättigheter, tvångsfördrivningar av människor och dödligt våld i Palestina är det tyst från regeringen.

Därför vill jag fråga utrikesministern: Hur ser utrikesministern på de accelererande israeliska bosättningarna, som sker i strid med internationell rätt? Kommer utrikesministern framöver i olika sammanhang att driva på för att stoppa dessa?

Anf. 52 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Herr talman! Sveriges och EU:s politik baseras på folkrätten. Det enda långsiktigt hållbara alternativet för en långsiktig lösning på konflikten är ett slut på ockupationen och en tvåstatslösning som är förankrad i folkrätten och framförhandlad mellan parterna. Liksom övriga EU är vi tydliga från regeringens sida när det gäller det agerande som underminerar möjligheten till en sådan lösning, liksom naturligtvis när det gäller beslut och handlingar som strider mot folkrätten.

House of Sweden i Taiwan

Anf. 53 RASMUS GIERTZ (SD):

Herr talman! Min fråga går till utrikesminister Tobias Billström. Kina anses utgöra det långsiktigt dimensionerande hotet mot den regelbaserade världsordningen. Spänningen i Taiwansundet påverkar världshandeln, den geopolitiska utvecklingen och inte minst naturligtvis Taiwan. Trots viljeinriktningen att etablera ett House of Sweden, med allt som det innebär,

ser vi att det går långsamt och att representationen i Taipei fortsatt står tom.

Taiwan är ett av världens mest välmående länder. Det är en oerhört viktig partner med avseende på inte minst handel. Det här kommer att bli än viktigare i framtiden. Vad gör regeringen för att prioritera detta och säkerställa att det så snabbt som möjligt efter flera år av misskötsel finns ett kontor på plats?

Anf. 54 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Herr talman! Det är mycket oroande, precis som frågeställaren tar upp, att spänningarna i Taiwansundet ökar. Bruket av militära hot är naturligtvis oacceptabelt. Meningsmotsättningar måste man lösa på fredlig väg och på ett sätt som överensstämmer med den demokratiska viljan hos Taiwans befolkning.

Sveriges ett-Kina-politik ligger fast. Det innebär att vi har diplomatiska förbindelser endast med Folkrepubliken Kina. Samtidigt har vi sedan länge ett brett och välutvecklat samarbete och utbyte med Taiwan som vi vill fortsätta att utveckla inom ramen för ett-Kina-politiken. Taiwan är, som vi alla vet, en välutvecklad demokrati med god efterlevnad av de mänskliga rättigheterna och har en av de viktigaste ekonomierna. Sverige och Taiwan har ett välutvecklat handels- och investeringsutbyte och ett gott samarbete i frågor som mänskliga rättigheter, jämställdhet, klimat och innovation. Detta avser vi naturligtvis att fortsätta utveckla i olika former.

Påverkanskampanjer mot Sverige

Anf. 55 ULF HOLM (MP):

Herr talman! Min fråga riktar sig till ministern för civilt försvar. Det är uppenbart att det pågår en desinformationskampanj i och mot Sverige. Myndigheten för psykologiskt försvar, som ligger under ministerns departement, har i veckan varnat för att tonläget mot Sverige är mer aggressivt än tidigare och att Sverige är ett legitimt mål för terrorism, vilket givetvis är mycket allvarligt.

Vi har alla i denna situation ett ansvar för att tona ned läget i stället för att trissa upp det ytterligare. Samtidigt måste vi stå upp för den svenska yttrandefriheten, vilket vi i Miljöpartiet tycker är väldigt viktigt. Det finns dock krafter i Sverige som nu utnyttjar situationen för egna politiska syften och blir brickor i spelet för utländska intressen och utländska aktörer, till exempel Ryssland. Det handlar till exempel om bokbål och koranbränning.

Min fråga till ministern är därför vilka initiativ han kommer att ta för att myndigheten ska kunna identifiera och motverka de krafter som nu misskrediterar Sverige och skapar en hotbild mot svenskar i och utanför Sverige.

Anf. 56 Statsrådet CARL-OSKAR BOHLIN (M):

Herr talman! Jag tackar Ulf Holm för frågan. Jag delar ledamotens beskrivning av problemet. Sverige befinner sig i en säkerhetspolitiskt mycket svår situation. Vi ser utländska aktörer som bedriver påverkanskampanjer gentemot Sverige på ett sätt som syftar till att misskreditera svenska säkerhetspolitiska intressen, och det är naturligtvis allvarligt.

Det här arbetet kommer naturligtvis att fortsätta bedrivas med kraft från regeringens sida. Vi kommer i närtid att presentera ett förnyat och fördjupat uppdrag för myndigheten i fråga. Vi återkommer till det i närtid.

Insatser för socialt utsatta barn

Anf. 57 MARIE-LOUISE HÄNEL SANDSTRÖM (M):

Herr talman! Min fråga går till socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall.

Vi har under den senaste tiden starkt berörts av det vi hört om olika barn som farit illa i vårt land. Ingen kan väl ha missat "Lilla hjärtat" eller Tintin. I dessa fall gick det så illa att de utsatta barnen dog. Det finns fler exempel där det har skett. Varje gång tänker vi: Det här får inte hända igen!

Det finns också många utsatta barn som det inte går lika illa för men som lever under svåra förhållanden under otrygghet, kanske i hemmet eller någon annanstans, och känner sig väldigt otrygga under lång tid. Det borde vara självklart att barnens bästa alltid sätts i första rummet. Här har den tidigare regeringen gjort alldeles för lite.

Min fråga lyder: Vilka åtgärder avser socialtjänstministern att vidta för att stärka de socialt utsatta barnens trygghet?

Anf. 58 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Herr talman! Jag tackar så mycket för en oerhört angelägen fråga. Att stärka socialt utsatta barns framtid är ett oerhört viktigt fokus för regeringen. Precis som ledamoten lyfter är det otroligt viktigt att vi förändrar fokus. I dag fokuserar man på föräldrars rätt, men det borde på riktigt handla om barns bästa.

Därför har regeringen för avsikt att bland annat genomföra alla de 27 tillkännagivanden som finns bara från socialutskottet när det gäller utsatta barns situation. Jag vill kort nämna att det exempelvis handlar om att göra barn till egna rättighetsbärare och genomföra förslaget i Anders Hagsgårds utredning, som socialutskottet initierade. Det handlar också om förslag gällande umgängesrätt. Ingen förälder ska behöva välja mellan sin egen säkerhet och sina barns trygghet. Det är många åtgärder vi kommer att återkomma med.

Åtgärder mot korruption

Anf. 59 IDA EKEROTH CLAUSSON (S):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till utrikesminister Billström.

Sverige når sin sämsta placering på över tio år i Transparency Internationals årliga korruptionsindex, detta samtidigt som regeringen lägger ned utredningen om korruption och otillåten påverkan i offentlig verksamhet och näringsliv. Sverige är ett av de länder i Västeuropa som har privatiserat flest offentliga verksamheter, vilket innebär stora korruptionsrisker. Vi har även problem med organiserad brottslighet, som också är en stor riskfaktor för just korruption.

Jag vill därför fråga statsrådet vad regeringen avser att göra för att korruption inte ska bli ett allvarligt problem i vårt land.

Prot. 2022/23:56
2 februari

Frågestund

Anf. 60 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Herr talman! Den utveckling som enligt det senaste korruptionsindexet pågått sedan 2012 måste brytas. Regeringen anser att den här frågan är så pass viktig att den kräver ett nytt och bredare helhetsgrepp.

Den tidigare utredningen, som tillsattes av den föregående regeringen, levde inte upp till den här regeringens högre ambitioner på området. Direktiven var för allmänt hållna. Samtidigt har EU-kommissionen aviserat ett nytt antikorrupsionspaket under det här året. Detta kommer sannolikt att kräva förändringar i den svenska mutbrottslagstiftningen.

För att fånga alla de här delarna, inklusive de skrivningar som vi har i Tidöavtalet om återinfört tjänstemannaansvar, bedömde regeringen att det behövdes en ny utredning med skarpare direktiv, även för att utredningen ska landa i konkret och användbar lagstiftning. Det handlar om att bredda från enbart korruption och otillåten påverkan till att också inkludera inriktningen för det kommande EU-initiativet och tjänstemannaansvaret. Det arbetet pågår som bäst på Justitiedepartementet.

Olämpliga läkare och patientsäkerheten

Anf. 61 CARITA BOULWÉN (SD):

Herr talman! Vi har oerhört många kompetenta personer som arbetar inom sjukvården. Men upprepade gånger har vi kunnat ta del av uppgifter om att bristfälliga läkare fått fortsätta att behandla patienter trots att de bedömts vara direkt patientfarliga och fått ett flertal anmälningar från Ivo. Bland annat gjorde SVT för ett antal år sedan en granskning där man avslöjade hur hyrläkare som bedömts vara olämpliga eller till och med en direkt fara för patientsäkerheten kunnat få nya uppdrag trots allvarliga brister i kompetens och hur de efter att ha stoppats från ett arbete kunnat gå vidare till ett annat.

Granskningen ledde då till att hyrbolagens branschorganisation tillsammans med SKR och Ivo hade krismöte där det beslutades att en rad rutiner och kontroller skulle skärpas. Men trots detta uppdragas ständigt nya fall gång efter annan.

I veckan som gick kunde vi också läsa om ett nytt gemensamt hyravtal som stoppats, vilket regionerna sedan ett par år arbetat för och som man bedömde skulle säkra bland annat kontrollerna.

Sjukvårdsministern är säkerligen precis lika angelägen som vi i Sverigedemokraterna att patienter både ska känna sig och vara trygga i vården och också kunna lita på att legitimerad personal har de kvalifikationer som krävs.

Min fråga till sjukvårdsminister Acko Ankarberg Johansson är: Vad anser ministern krävs för att verkligen säkra att läkare eller annan sjukvårdspersonal som bedöms vara olämpliga eller rent av en fara för patienterna inte fortsatt får äventyra patienternas hälsa och liv?

Anf. 62 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):
Herr talman! Tack, ledamoten, för frågan!

Legitimerad personal står under tillsyn. Brister personal i detta kan man anmäla och också få det prövat i Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd, och personal kan till och med bli fråntagen legitimationen. Det är skarpa verktyg, och dem ska vi använda.

Det är därför som det arbete som vår stora tillsynsmyndighet Ivo har är viktigt. Den har de senaste åren börjat använda fler skarpa verktyg. Det är inte alltid uppskattat. Men det är nödvändigt eftersom vi har lagar som vi arbetar under.

Det är nödvändigt att vi fortsätter att ha en aktiv statlig tillsyn och använder Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd i alla de fall som behövs. Det gäller också att varje region när man sluter avtal och anställer ny personal ser till att de har den kompetens som krävs.

Vi har sett alldeles för många berättelser där man har anställt personal i sjukvården och också i socialtjänsten som inte har den kompetens som krävs. Ibland kanske det är kompetensbristen som gör att man anställer första bästa som kommer. Men det går inte i vare sig socialtjänst eller sjukvård. Personal ska ha rätt kompetens.

Regeringens arbete mot terrorism

Anf. 63 BORIANA ÅBERG (M):

Herr talman! Min fråga går till utrikesminister Tobias Billström.

Flera hundra personer med svenskt medborgarskap anslöt sig till Daish för att våldta, mörda och begå fruktansvärda brott för att förverkliga drömmen om ett kalifat byggt på sharialagar.

Daish har fortfarande aktiva celler även i Europa. Vad gör regeringen för att förhindra stöd, finansiering, rekrytering och alla andra former av samröre med Daish och andra terroristorganisationer?

Anf. 64 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Herr talman! Tack för frågan, ledamoten!

Det här är väldigt viktigt och en fråga där man verkligen kan tala om att det behövs en samverkan över gränserna för att komma till rätta med detta. De organisationer som frågeställaren Boriana Åberg tar upp arbetar också de gränsöverskridande.

Arbetet bedrivs på flera olika fronter. Det handlar om att se till att underrättelseorganisationer i flera olika stater håller varandra informerade. Det handlar om att både den öppna och den hemliga polisen måste samverka.

Det handlar också om att se till att trycka till organisationerna där man kan. Det gäller att de förstår att de ibland är inblandade i verksamheter som gängkriminalitet och indrivningsverksamhet för att få ihop pengar till att finansiera sin verksamhet.

Det arbetet bedriver vi aktivt i Sverige. Det bedrivs polisiärt men också på Justitiedepartementets nivå när det gäller att samverka med motsvarigheter inom och utom EU.

Det är viktigt och angeläget att vi inte missar det faktum att Daish fortfarande finns som organisation och fortfarande har samma ambitioner som de hade tidigare.

Anf. 65 MARCUS ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag har en fråga till civilförsvarsministern.

Upprustningen av det civila försvaret är av yttersta vikt. Civilförsvaret behöver ha uthållighet i hybrid- och gråzonsproblematik, i krig, i höjd beredskap och även i katastrofer. Allt detta ställer krav på en robust och tålig räddningstjänst.

För att möta dessa scenarier har räddningstjänsten en central roll att värna om befolkningen, skydda samhällsviktig infrastruktur och stödja Försvarmakten.

Många av dessa frågor handlar om kontinuitetsplanering, rekrytering och prioritering. Detta ska ske samtidigt som nuvarande uppdrag utförs.

Erfarenheterna från Ukrainas räddningstjänst är att de får tilläggsuppdrag som röjning av oexploderad ammunition, vilket ställer ytterligare krav på utbildning.

Hur tänker civilförsvarsministern verka för att säkerställa räddningstjänstens behov av och tillgång till personal, både heltidsanställd och deltidanställd?

Anf. 66 Statsrådet CARL-OSKAR BOHLIN (M):

Herr talman! Tack, Marcus Andersson, för en mycket angelägen fråga! Jag delar frågeställarens bild av situationen.

Regeringens meddelade under rikskonferensen Folk och Försvar att man nu tar de första stegen för att återaktivera civilplikten inom sektorn kommunal räddningstjänst. Det ska ses i ett bredare totalförsvarsperspektiv.

Regeringen kommer att återkomma vad gäller civilplikten inom andra sektorer. Men det ska också ses som ett uttryck för att vi ser och prioriterar räddningstjänsten som en av de mest angelägna sektorerna att förstärka givet händelseutvecklingen och erfarenheterna från Ukraina.

Införandet av civilplikt i sektorn kommunal räddningstjänst kommer att medge och möjliggöra för tilläggsutbildning av personal för uppgiften räddningstjänst i krig och också repetitionsutbildningar för att personal ska kunna vidmakthålla kompetensen och stärka personalförsörjningen i räddningstjänsten i händelse av höjd beredskap.

Prostatacreening

Anf. 67 ANNA-LENA BLOMKVIST (SD):

Herr talman! För att öka vårdkvaliteten har Sverigedemokraterna tillsammans med samarbetspartierna beslutat om att förbättra hälso- och sjukvårdens resurser och att arbeta mer effektivt vad gäller cancervården i Sverige.

I det nationella vårdprogrammet för prostatacancer rekommenderas en magnetkameraundersökning före vävnadsprov för män med måttligt förhöjd PSA för att minska överdiagnostik och bespara friska män onödiga biopsier.

I dag bedrivs pilotprojektet i 17 av 21 regioner endera med PSA-prov eller nya Stockholm3-test. För att stoppa dödsfall till följd av prostatacancer är det viktigt med tidiga diagnoser för att behandling ska kunna sättas in i tid och på så sätt rädda liv. På samma sätt som vi gör med kvinnor för att hitta bröstcancer i tid är tid avgörande för cancersjuka människor. Tid räddar liv.

Min fråga till sjukvårdsministern är: Tänker ministern likt Sverigedemokraterna att det under mandatperioden är av särskild vikt att se över möjligheterna att ge män samma möjligheter till prostatascreeing på samma sätt som mammografi erbjuds alla kvinnor?

Anf. 68 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Herr talman! Tack, ledamoten, för frågan!

Prostatacancer är vår vanligaste cancersjukdom. Det är väldigt många som drabbas. Mer än hälften är män över 70 år och ett fåtal är under 40 år.

Det är en stor grupp som drabbas, och runt 2 300 dör årligen. Det är en allvarlig sjukdom. Den har komplikationen att när man mäter det första PSA-provet är det inte säkert att det är just cancer. Det kan också vara en infektion eller förstörd prostata.

Det gäller att man går vidare med magnetkamera och biopsi och fullföljer så att man vet att det är värt att sätta in behandling. Den kan leda till negativa effekter på många olika sätt.

Det arbete som nu pågår är väldigt spännande. I går hade vi den europeiska cancerkonferensen tillsammans med Europeiska kommissionen. Vi fick berätta om det arbete som pågår inte minst på Sahlgrenska med professor Ola Bratt med en förbättrad metod för organiserad testning där vi når bättre resultat.

Min förhoppning är att varenda region snart har infört det. Socialstyrelsen arbetar nu på att hitta nationella regler som gör att vi kan införa screening i hela landet. Arbeta pågår, och jag hoppas att vi snart är framme vid att kunna göra det.

Stöd till återuppbyggnaden av Ukraina

Anf. 69 KATARINA TOLGFORS (M):

Herr talman! Givet omvärldsläget är jag mycket glad över att regeringen lägger om kursen i utrikespolitiken. Jag är också mycket stolt över att Sverige så tydligt prioriterar stödet till Ukraina. Nyligen fattades beslut om det största stödpaketet hittills.

Min fråga till utrikesministern är följande. Det är viktigt med uthållighet i våra insatser. Skulle utrikesministern kunna utveckla lite vad som finns i verktygslådan för de insatser som Sverige avser att göra när det gäller uppbyggnadsarbetet den dagen som det är aktuellt?

Anf. 70 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Herr talman! Vi fördömer naturligtvis å det kraftfullaste Rysslands brutala angrepp mot civila och mot civil infrastruktur. Det är tydligt att Ryssland försöker skapa så stor förödelse som möjligt. Därför är behovet av stöd för återuppbyggnad av Ukraina mycket omfattande.

Vi stöder Ukrainas kamp för att vinna kriget, men lika viktig är Ukrainas kamp för att vinna freden. I takt med ukrainska framgångar i kriget mot Rysslands invasion ska vi skapa möjligheter för Ukraina att skapa en modern, hållbar europeisk ekonomi och demokrati. Utmaningarna är mycket stora – enorma – men vi har redan börjat bidra till Ukrainas återuppbyggnad.

Det svenska biståndet kommer naturligtvis att fortsätta att spela en viktig roll, men även privata investeringar kommer att vara viktiga för Ukrainas långsiktiga återhämtning. Framåt kommer insatserna att utformas i nära samarbete med Ukraina, EU:s medlemsstater och institutioner, andra länder och stater och internationella finansiella institutioner.

Vi välkomnar också diskussionen inom EU om att använda frysta tillgångar till att stödja återuppbyggnaden av Ukraina.

Bristen på personliga assistenter

Anf. 71 KARIN SUNDIN (S):

Herr talman! Min fråga går till statsrådet Camilla Waltersson Grönvall.

Nyligen kom en larmrapport om att det är svårare än någonsin att rekrytera personliga assistenter. I november hade Arbetsförmedlingen 3 500 annonser om lediga jobb jämfört med 2 900 för bara ett år sedan. Och inte blir situationen bättre av att ett stort företag som Humana missköter sitt uppdrag så till den grad att de nu förlorar sitt tillstånd. Det är 2 000 assistansberättigade som berörs av detta.

Bristen på assistenter är förstås ett stort problem för dem som behöver assistansen. Det är också ett stort problem för dem som arbetar, som saknar kollegor. Det skapar naturligtvis även stora problem för många anhöriga, som måste rycka in. Bristen på personliga assistenter skapar otrygghet och stress, och den begränsar många människors frihet.

Min fråga till statsrådet är därför: Vad tycker statsrådet behöver göras för att vi ska komma till rätta med den stora bristen på personliga assistenter?

Anf. 72 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Herr talman! Tack så mycket, ledamoten, för en mycket angelägen fråga!

Jag är väldigt glad att jag i min statsrådsportfölj har möjlighet att jobba med de här frågorna. Det är viktigt att ha en dialog med alla de organisationer som arbetar med just assistans och med brukarorganisationerna. Den funktionsdelegation som finns etablerad sedan tidigare men som jag avser att utveckla ytterligare är ett viktigt verktyg. Det är viktigt att lyssna in dem som är brukare och dem som är assistansanordnare för att se vad som verkligen behöver göras.

Det är tydligt att vi behöver förbättra arbetsvillkoren på olika sätt. Jag är också bekymrad över att sådana här frågor kommer upp när man diskuterar välfärds kriminalitet, för det gör att det blir svårare att rekrytera. Detta är också en fråga där regeringen avser att återkomma med åtgärder.

Ett framtida EU-medlemskap för Ukraina

Anf. 73 MAGDALENA THURESSON (M):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till utrikesminister Tobias Billström.

Ukraina upplever just nu den värsta av mardrömmar. Samtidigt som Ukraina försvarar sig finns en önskan att gå med i EU. Jag tror att det är av avgörande betydelse att Ukraina känner stöd och uppmuntran. Även om det är en bit kvar att gå är det viktigt att Ukraina känner att det finns en framtid för landet i Europeiska unionen.

Hur kommer Sverige att använda ordförandeskapet för att stötta och bistå Ukraina på landets resa mot ett EU-medlemskap?

Anf. 74 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Herr talman! Tack till Magdalena Thuresson för frågan! När Ukraina mitt under brinnande krig genomför reformer för att ligga mer i linje med EU är det också viktigt att vi uppmärksammar framstegen och fortsätter att stödja landets EU-närmande.

Som ordförandeland i EU har Sverige uppdraget att hålla ihop EU-länderna. Att bibehålla enighet i frågan om Ukrainas EU-närmande och alla andra aspekter som rör konsekvenserna av Rysslands anfallskrig är en viktig uppgift för EU under våren.

Det finns inom EU stöd för att ta ställning till nästa steg i den formella anslutningsprocessen i samband med en utvärdering hösten 2023. Men innan dess bör EU redan i vår på lämpligt sätt ge Ukraina vägledning i det fortsatta EU-närmandet och i reformprocessen.

Krisens effekter för barnen

Anf. 75 MATHIAS TEGNÉR (S):

Herr talman! Jag har en fråga till statsrådet Waltersson Grönvall.

Det har knappast undgått någon att den ekonomiska krisen och energikrisen drabbar både barn och vuxna. Som riksdagsledamot från Stockholmsregionen noterade jag att lokal-tv rapporterade om hur krisen slår mot skolmaten. Skolmatschefen i Södertälje berättade att man tidigare kokade 75 kilo pasta till 1 000 personer, och numera är det 90 kilo pasta. Barnen äter mer mat i skolan just för att det saknas mat hemma, och effekten är ännu tydligare på fredagar.

Jag tänker att det är helt oacceptabelt att krisen slår mot barnen. Jag själv var ung under 90-talskrisen och vet hur den påverkade oss barn.

Som socialdemokrat är jag glad att vi har föreslagit en elstödsakut plus ett tillfälligt höjt barnbidrag.

Min fråga till statsrådet är såklart: Varför agerar inte regeringen? Och vad vill statsrådet göra inom sitt beredningsområde för att mildra krisens effekt för barnen?

Anf. 76 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Herr talman! Tack så mycket, ledamoten, för ännu en oerhört angelägen fråga!

Som jag redan har sagt är just barnens situation, inte minst utsatta barns situation, en oerhört viktig och prioriterad fråga för regeringen. Här ser vi ytterligare ett område där vi måste sluta att arbeta i stuprör. Det är ett bekymmer här i riksdagen, det är ett bekymmer i kommunerna och det är ett bekymmer i hela samhället.

Det är mycket viktigt att socialtjänsten får andra verktyg och har ett närmare samarbete med bland annat skola. Men den måste också arbeta tillsammans med andra delar av samhället, som hälso- och sjukvården, för att stärka framför allt de barn som befinner sig i störst utsatthet.

Efter att ha varit högstadielärare i många år värnar jag ett mycket närmare samarbete mellan skolan och socialtjänsten för att hjälpa de utsatta barn som ledamoten nämner.

Samarbete för en säker Östersjöregion

Anf. 77 ANN-SOFIE ALM (M):

Herr talman! Min fråga går till utrikesminister Tobias Billström.

Just i dag, denna strålande vackra dag, har vi besök från vännerna i Finland. Sanna Marin är här och besöker bland andra vår statsminister. Vår vänskap med Finland och med det finländska folket är djup. Sveriges och Finlands sammanflätade historia går långt tillbaka.

Att vi inte ska vika från varandras sida på vår väg till Natomedlemskap blir ytterst tydligt inte bara när man vet hur nära vi står varandra utan också när man tittar på en karta. Då blir det väldigt tydligt varför vi står varandra så nära i Östersjöregionen. Blickar man ut något längre, i vårt direkta när-område, hittar man även våra övriga grannar, som också är väldigt nära och kära. Vi hittar Norden, och vi hittar Baltikum.

Jag undrar på vilket sätt Sverige närmar sig och tar initiativ till ett närmare samarbete för att göra Östersjöregionen säkrare och tryggare.

Anf. 78 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Herr talman! Tack så mycket för frågan, ledamoten!

Det är precis som frågeställaren säger, nämligen att vårt närområde också är vår trygghet. När Sverige och Finland har blivit medlemmar i Nato kommer samtliga stater som har kust vid Östersjön, förutom Ryssland, att vara Natomedlemmar. Det kommer att betyda oerhört mycket för att förändra säkerhetssituationen i den här delen av världen till det bättre, både för oss själva och för våra grannar.

Som utrikesminister har jag sagt att den rekalkibrering som behöver ske av svensk utrikespolitik tar sin utgångspunkt i att Norden, Baltikum och EU är våra tre viktigaste verktyg. Bland dem ska vi inte underskatta vad det innebär att vi kommer att ha en gemensam säkerhetsplattform mellan alla stater kring Östersjön plus Norge och Island, som ingår i den nordiska familjen.

Det kommer att innebära väldigt mycket större möjligheter för samverkan på många fler områden bortom säkerhets- och försvarspolitiken, för när vi väl har fått ordning på det området öppnar sig många andra möjligheter för oss att samverka. Och det är precis vad regeringen kommer att arbeta för under mandatperioden.

Anf. 79 MARKUS SELIN (S):

Herr talman! I början av pandemin och spridningen av covid-19 började svenska folket bunkra. En illustration av det var att toalettpapperet tog slut i många av våra varuhus. Det blev en typ av bankrusning fast efter toalettpapper.

I tider av oro och rädsla mår vi människor ofta inte bra i kris. Vi tappar perspektivet och tilliten och blir irrationella.

Sverige är ett välutvecklat skogsindustriland och har en stor produktion av toalettpapper. Vi kommer förmodligen aldrig att få slut på toalettpapper.

Min fråga går till Carl-Oskar Bohlin, minister för civilt försvar med ansvar för bland annat beredskap, ransonering och psykologiskt försvar. Vilka lärdomar och slutsatser drar statsrådet av detta exempel?

Anf. 80 Statsrådet CARL-OSKAR BOHLIN (M):

Herr talman! Jag tackar så mycket för frågan. Den övergripande lärdomen och slutsatsen är att Sverige behöver stärka sin beredskap på en lång rad av plan.

Jag har sedan jag tillträdde i den här rollen varit ytterligt tydlig med att den civila beredskapen börjar med den personliga beredskapen. Och det är viktigt att vara tydlig med att personlig beredskap inte är en prylsport. Det handlar minst lika mycket om mental beredskap för att kunna fungera utanför ett normalläge.

Möjligen tog pandemin Sverige på sängen i många delar. Slutsatserna och erfarenheterna därifrån måste omsättas i den praktiska insikten att vi inte vet hur nästa kris kommer att se ut. Men vi vet att den kommer att komma, och i det sammanhanget är den personliga beredskapen helt central.

Frågestunden var härmed avslutad.

§ 6 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Skrivelse

2022/23:51 Redovisning av verksamheten i Internationella valutafonden, Världsbanksgruppen samt regionala utvecklings- och investeringsbanker 2021 och 2022

Motioner

med anledning av prop. 2022/23:42 Genomförande av tillgänglighetsdirektivet

2022/23:2314 av Maj Karlsson m.fl. (V)

2022/23:2316 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD)

2022/23:2317 av Christofer Bergenblock m.fl. (C)

2022/23:2319 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP)

§ 7 Anmälan om interpellationer

Prot. 2022/23:56

2 februari

Följande interpellationer hade framställts:

den 1 februari

2022/23:167 Korttidsreglering av vattenkraft

av *Lars Isacsson* (S)

till statsrådet *Romina Pourmokhtari* (L)

2022/23:168 Renhållning och säkerhet kring vår dricksvattenreserv

av *Martin Westmont* (SD)

till statsrådet *Romina Pourmokhtari* (L)

2022/23:169 Dialog och informationsstöd i biståndet

av *Lotta Johnsson Fornarve* (V)

till statsrådet *Johan Forssell* (M)

2022/23:170 Bedrägerier

av *Nadja Awad* (V)

till statsrådet *Niklas Wykman* (M)

§ 8 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 1 februari

2022/23:296 Förbud mot produktion och import av PMSG

av *Sofia Skönnbrink* (S)

till landsbygdsminister *Peter Kullgren* (KD)

2022/23:297 Korruption och otillåten påverkan

av *Eva Lindh* (S)

till justitieminister *Gunnar Strömmer* (M)

2022/23:298 Lokalisering av Utbetalningsmyndigheten

av *Kristoffer Lindberg* (S)

till statsrådet *Erik Slottnér* (KD)

§ 9 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 1 februari

2022/23:244 Förbättrad organisatorisk och social arbetsmiljö

av *Johanna Haraldsson* (S)

till statsrådet *Paulina Brandberg* (L)

2022/23:246 Tillgång till apotek på mindre orter

av *Samuel Gonzalez Westling* (V)

till statsrådet *Acko Ankarberg Johansson* (KD)

2022/23:249 Vårdens kunskap om lipödem

av *Lars Mejern Larsson* (S)

till statsrådet *Acko Ankarberg Johansson* (KD)

Prot. 2022/23:56
2 februari

2022/23:247 Stridsvagnen Leopard till Ukraina

av *Kerstin Lundgren* (C)

till försvarsminister Pål Jonson (M)

2022/23:251 Krav på återbetalning av bostadsbidrag

av *Isabell Mixter* (V)

till statsrådet Anna Tenje (M)

2022/23:253 Barn som har det tufft under jullovet

av *Anna Wallentheim* (S)

till statsrådet Camilla Waltersson Grönvall (M)

2022/23:259 Samhall

av *Jim Svensk Larm* (S)

till arbetsmarknads- och integrationsminister Johan Pehrson (L)

2022/23:255 Omorganisationen av departementsstrukturen och elstöden

av *Monica Haider* (S)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2022/23:252 En ökad press på Iran

av *Mattias Vepsä* (S)

till utrikesminister Tobias Billström (M)

2022/23:257 Skydd för ryska oppositionella

av *Håkan Svenneling* (V)

till statsrådet Maria Malmer Stenergard (M)

2022/23:258 Öresundsverket

av *Niels Paarup-Petersen* (C)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2022/23:256 Kompetensen och bemanningen inom äldreomsorgen

av *Marcus Andersson* (S)

till statsrådet Anna Tenje (M)

2022/23:254 Vetorätt för kommuner vid nyetablering och utökning av friskolor

av *Rose-Marie Carlsson* (S)

till statsrådet Lotta Edholm (L)

2022/23:250 Tjänstledighet för reservofficerare

av *Mikael Larsson* (C)

till försvarsminister Pål Jonson (M)

2022/23:262 Terrorklassning av det iranska revolutionsgardet

av *Håkan Svenneling* (V)

till utrikesminister Tobias Billström (M)

2022/23:273 Prissättning av uppvärmning

av *Rickard Nordin* (C)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2022/23:272 Fortsatt skattebefrielse för biogas

av *Johan Löfstrand* (S)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2022/23:267 Jordförvärlagen

av *Monica Haider* (S)

till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

2022/23:274 Tolkarna i Afghanistan

av *Annika Hirvonen* (MP)

till utrikesminister Tobias Billström (M)

2022/23:265 Villkoren för utländska bärplockare i Sverige
av *Ciczie Weidby* (V)
till arbetsmarknads- och integrationsminister Johan Pehrson (L)

Prot. 2022/23:56
2 februari

2022/23:270 Skattesituationen för personer födda 1957
av *Janine Alm Ericson* (MP)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2022/23:261 Svenska generalkonsulatet i Istanbul
av *Björn Söder* (SD)

till utrikesminister Tobias Billström (M)

2022/23:263 EBO-lagen
av *Frida Tånghag* (V)

till statsrådet Maria Malmer Stenergard (M)

2022/23:271 Roaming mellan operatörer av laddinfrastruktur
av *Rickard Nordin* (C)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2022/23:264 Utredningen om medicinska åldersbedömningar
av *Frida Tånghag* (V)

till statsrådet Maria Malmer Stenergard (M)

2022/23:269 En överdäckning av E22 i Lund
av *Ulf Holm* (MP)

till statsrådet Andreas Carlson (KD)

2022/23:260 Taiwans deltagande i WHO
av *Björn Söder* (SD)

till utrikesminister Tobias Billström (M)

2022/23:275 Tillgängligheten till statliga kulturfastigheter
av *Christofer Bergenblock* (C)

till statsrådet Niklas Wykman (M)

2022/23:268 Läget i svensk akutsjukvård
av *Yasmine Bladelius* (S)

till statsrådet Acko Ankarberg Johansson (KD)

2022/23:266 Vård för personer som utsatts för sexualbrott som barn
av *Annika Hirvonen* (MP)

till statsrådet Acko Ankarberg Johansson (KD)

§ 10 Kammaren åtskildes kl. 15.12.

Sammanträdet leddes
av andre vice talmannen från dess början till ajourneringen kl. 12.19 och
av förste vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

ANNALENA HANELL

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Anmälan om subsidiaritetsprövning	1
§ 2 Anmälan om fördröjt svar på interpellation	1
§ 3 Ärenden för hänvisning till utskott	1
§ 4 Svar på interpellation 2022/23:128 om ökad kunskap om rasism i vården och omsorgen	2
Anf. 1 Utbildningsminister MATS PERSSON (L)	2
Anf. 2 ANNIKA HIRVONEN (MP).....	2
Anf. 3 Utbildningsminister MATS PERSSON (L)	3
Anf. 4 ANNIKA HIRVONEN (MP).....	4
Anf. 5 Utbildningsminister MATS PERSSON (L)	5
Anf. 6 ANNIKA HIRVONEN (MP).....	5
Anf. 7 Utbildningsminister MATS PERSSON (L)	6
Ajournering	6
Återupptaget sammanträde	6
§ 5 Frågestund	6
Anf. 8 FÖRSTE VICE TALMANNEN	6
<i>Sveriges Natoansökan</i>	6
Anf. 9 MORGAN JOHANSSON (S).....	6
Anf. 10 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M).....	7
Anf. 11 MORGAN JOHANSSON (S).....	7
Anf. 12 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M).....	7
<i>Yttrandefriheten och det utrikespolitiska läget</i>	7
Anf. 13 MARKUS WIECHEL (SD).....	7
Anf. 14 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M).....	8
Anf. 15 MARKUS WIECHEL (SD).....	8
Anf. 16 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M).....	8
<i>Terrorstämpling av Irans revolutionsgarde</i>	8
Anf. 17 HÅKAN SVENNELING (V)	8
Anf. 18 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M).....	9
Anf. 19 HÅKAN SVENNELING (V)	9
Anf. 20 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M).....	9
<i>Förebyggande åtgärder mot grov ungdomsbrottslighet</i>	10
Anf. 21 MALIN BJÖRK (C).....	10
Anf. 22 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	10
Anf. 23 MALIN BJÖRK (C).....	10
Anf. 24 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	10
<i>Situationen för flickor och kvinnor i Afghanistan</i>	11
Anf. 25 ANNIKA HIRVONEN (MP).....	11
Anf. 26 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M).....	11
Anf. 27 ANNIKA HIRVONEN (MP).....	11
Anf. 28 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M).....	11
<i>EU-sanktioner mot Ryssland</i>	12
Anf. 29 GUSTAF GÖTHBERG (M)	12
Anf. 30 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M).....	12
Anf. 31 GUSTAF GÖTHBERG (M)	12

Anf. 32 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	13	Prot. 2022/23:56
<i>EU och terrorstämpling av Irans revolutionsgarde</i>	13	2 februari
Anf. 33 MAGNUS BERTSSON (KD)	13	-----
Anf. 34 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	13	
Anf. 35 MAGNUS BERTSSON (KD)	13	
Anf. 36 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	14	
<i>Upprustningen av det civila försvaret</i>	14	
Anf. 37 MARTIN MELIN (L)	14	
Anf. 38 Statsrådet CARL-OSKAR BOHLIN (M).....	14	
Anf. 39 MARTIN MELIN (L)	14	
Anf. 40 Statsrådet CARL-OSKAR BOHLIN (M).....	14	
<i>Nationella vårdkompetensrådets uppdrag</i>	15	
Anf. 41 ANNA VIKSTRÖM (S).....	15	
Anf. 42 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD)	15	
<i>Återinrättande av beredskapspolisen</i>	15	
Anf. 43 SARA-LENA BJÄLKÖ (SD)	15	
Anf. 44 Statsrådet CARL-OSKAR BOHLIN (M).....	16	
<i>Turkiet och definitionen av demokrati</i>	16	
Anf. 45 JACOB RISBERG (MP)	16	
Anf. 46 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	16	
<i>Ambulanshelikoptrar</i>	16	
Anf. 47 CRISTER CARLSSON (M)	16	
Anf. 48 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD)	17	
<i>Bemanningen i vården</i>	17	
Anf. 49 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD).....	17	
Anf. 50 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD)	17	
<i>De israeliska bosättningarna</i>	18	
Anf. 51 JOHAN BÜSER (S)	18	
Anf. 52 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	18	
<i>House of Sweden i Taiwan</i>	18	
Anf. 53 RASMUS GIERTZ (SD).....	18	
Anf. 54 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	19	
<i>Påverkanskampanjer mot Sverige</i>	19	
Anf. 55 ULF HOLM (MP)	19	
Anf. 56 Statsrådet CARL-OSKAR BOHLIN (M).....	19	
<i>Insatser för socialt utsatta barn</i>	20	
Anf. 57 MARIE-LOUISE HÄNEL SANDSTRÖM (M)	20	
Anf. 58 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	20	
<i>Åtgärder mot korruption</i>	20	
Anf. 59 IDA EKEROTH CLAUSON (S)	20	
Anf. 60 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	21	
<i>Olämpliga läkare och patientsäkerheten</i>	21	
Anf. 61 CARITA BOULWÉN (SD)	21	
Anf. 62 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD)	22	
<i>Regeringens arbete mot terrorism</i>	22	

Anf. 63 BORIANA ÅBERG (M).....	22
Anf. 64 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M).....	22
<i>Räddningstjänstens behov av personal</i>	23
Anf. 65 MARCUS ANDERSSON (S).....	23
Anf. 66 Statsrådet CARL-OSKAR BOHLIN (M).....	23
<i>Prostatacancer</i>	23
Anf. 67 ANNA-LENA BLOMKVIST (SD).....	23
Anf. 68 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD).....	24
<i>Stöd till återuppbyggnaden av Ukraina</i>	24
Anf. 69 KATARINA TOLGFORS (M).....	24
Anf. 70 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M).....	24
<i>Bristen på personliga assistenter</i>	25
Anf. 71 KARIN SUNDIN (S).....	25
Anf. 72 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	25
<i>Ett framtida EU-medlemskap för Ukraina</i>	26
Anf. 73 MAGDALENA THURESSON (M).....	26
Anf. 74 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M).....	26
<i>Krisens effekter för barnen</i>	26
Anf. 75 MATHIAS TEGNÉR (S).....	26
Anf. 76 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	26
<i>Samarbete för en säker Östersjöregion</i>	27
Anf. 77 ANN-SOFIE ALM (M).....	27
Anf. 78 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M).....	27
<i>Lärdomar av pandemin</i>	28
Anf. 79 MARKUS SELIN (S).....	28
Anf. 80 Statsrådet CARL-OSKAR BOHLIN (M).....	28
§ 6 Bordläggning	28
§ 7 Anmälan om interpellationer	29
§ 8 Anmälan om frågor för skriftliga svar	29
§ 9 Anmälan om skriftliga svar på frågor	29
§ 10 Kammaren åtskildes kl. 15.12.	31